

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

11 ביולי 2006

252

ט"ו בתמוז התשס"ו

עמוד

הצעת חוק זכויות יוצרים ומבצעים (בית דין לתמלוגים) (הוראת שעה), התשס"ו-2006 538

**הצעת חוק זכויות יוצרים ומבצעים (בית דין לתמלוגים) (הוראת שעה),
התשס"ו-2006**

פרק א' – הגדרות

הגדרות 1. בחוק זה –

"איגוד עסקי" – תאגיד שמטרתו, כולן או חלקן, הן קידום עניניהם העסקיים של החברים בו;

"בית הדין" – בית הדין לתמלוגים שהוקם לפי סעיף 2;

"גמול" – גמול הקבוע בדין לטובת בעל זכות יוצרים;

"הרשאה" – רשות לעשות שימוש ביצירה;

"זכות יוצרים" – אחת מאלה:

(1) זכות יוצרים כמשמעותה בחוק זכות יוצרים;

(2) זכות מבצעים כמשמעותה בחוק זכויות מבצעים;

"חוק זכות יוצרים" – חוק זכות יוצרים, 1911' ופקודת זכות יוצרים²;

"חוק זכויות מבצעים" – חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984³;

ד ב ר י ה ס ב ר

הצעת חוק זכויות יוצרים ומבצעים (שיפוט בעניני תמלוגים), התשס"א-2001, העוסקת גם היא בשיפוט בעניני תמלוגים פורסמה מטעם הממשלה בהצעות חוק 2987 מיום י"ט באדר התשס"א (14 במרס 2001). הצעת החוק המתפרסמת בזה כוללת כמה שינויים מהותיים, בין השאר בעקבות הדיונים שנערכו בהצעת החוק משנת התשס"א, בוועדת הכלכלה של הכנסת ובוועדת המשנה בכנסת שיוחדה לנושא זה.

סעיף 1 להגדרה "איגוד עסקי" –

מוצע להגדיר "איגוד עסקי" כגוף המייצג את האינטרסים העסקיים של החברים בו, בין אם יש לו כשרות להתחייב בשם חבריו כשלוח ובין אם לאו.

להגדרה "זכות יוצרים" –

מוצע שההגדרה למונח "זכות יוצרים" תכלול גם זכות מבצעים, וזאת כדי להבהיר כי מבחינת סמכות בית הדין לתמלוגים (להלן – בית הדין), אין הבדל בין יצירות לבין ביצועים; מובן שתאגיד לניהול משותף של זכויות מבצעים מנהל זכויות השונות בטיבן, בהיקפן ובמשכן, מאלה המנוהלות בידי תאגיד לניהול משותף של זכויות יוצרים.

כללי החוק המוצע מטרתו להקים בית דין לתמלוגים. בית הדין יהא מוסמך לדון בתעריפי התמלוגים שגובים תאגידי המנהלים זכויות יוצרים ומבצעים באופן קולקטיבי, מהמשתמשים בזכויות יוצרים אלה, וכן להכריע במחלוקות בעניני תמלוגים וגבייתם ובמחלוקות בענין אופן ניהול זכויות היוצרים בידי תאגידי כאמור וחלוקת כספי התמלוגים בין הזכאים לכך.

עוד מוצע לקבוע בחוק כי תעריף התמלוגים שייגבו בעבור ביצוע פומבי ושידור של מוסיקה מתקליטים, ייקבע בדיון שיהיו צד לו כל התאגידי האמורים הנוגעים בדבר, ואילו הגביה כלפי הצרכנים תיעשה בידי גוף גביה יחיד, ולא בידי גופים רבים ונפרדים, כפי שקורה היום. איחוד הגביה יקל על המשתמשים ביצירות, ימנע סכסוכים מיותרים, ויחסוך עלויות גביה לבעלי זכויות היוצרים.

עוד מוצע, נוכח החידוש שבהקמת בית דין לתמלוגים, לקבוע את החוק המוצע כהוראת שעה לתקופה של שנתיים, שבסיומה ייבחנו המשך פעילותו של בית הדין והצורך בשינויים בהסדר החקיקתי.

¹ חוקי א"י, כרך ג', עמ' (ע) 2633 (א) 2475.

² חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 364 (א) 389.

³ ט"ח התשמ"ד, עמ' 157.

"יצירה" – כמשמעותה בחוק זכות יוצרים, לרבות ביצוע כמשמעותו בחוק זכויות מבצעים;

"משתמש" – מי שעושה שימוש ביצירה אשר זכות היוצרים בה, לענין אותו סוג שימוש, מנוהלת בידי תאגיד לניהול משותף;

"ניהול", של זכות יוצרים – אחד מאלה:

(1) מתן הרשאה, דרישת דמי הרשאה וגבייתם ממי שההרשאה ניתנה לו;

(2) גביית גמול;

"שימוש", ביצירה – פעולה אשר עשייתה טעונה על פי דין קבלת הרשאה מאת בעל זכות היוצרים ביצירה או שעשייתה מקימה על פי דין חובת תשלום גמול;

"תאגיד לניהול משותף" – תאגיד המנהל זכויות יוצרים מטעם חבריו או מטעם אחרים, באופן קולקטיבי;

"תמלוגים" – דמי הרשאה או גמול;

"תעריף" – שיעורי התמלוגים שגובה תאגיד לניהול משותף, מסוג מסוים של משתמשים, בעבור שימוש מסוים ביצירות שזכויות היוצרים בהן מנוהלות על ידו.

פרק ב' – בית דין לתמלוגים

2. (א) מוקם בזה בית דין לתמלוגים. בית דין לתמלוגים

(ב) בבית הדין יכהנו שישה חברים, והם:

(1) אב בית הדין וממלא מקומו, בעלי כשירות לכהן כשופטים בבית משפט מחוזי, שימנה שר המשפטים;

(2) ארבעה חברים בעלי תואר אקדמי בכלכלה, במינהל עסקים, בראיית חשבון או במשפטים, שימנה שר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהסכמת שר האוצר.

ד ב ר י ה ס ב ר

משותף, מסוג מסוים של משתמשים, עבור שימוש מסוים ביצירות שזכויות היוצרים בהן מנוהלות על ידו (ר' סעיף 11 המוצע). התעריפים שיאשרו הם למעשה נוסחאות שניתן להחיל וליישם על משתמשים שונים ביצירות. תעריף יכול שיהיה נקוב בסכומים משתנים לפי פרמטרים כמותיים (למשל – מספר המאזינים, גודל השטח שבו נעשה השימוש, וכו'). ויכול שיהיה קבוע באחוזים מתוך הכנסות, או בדרכים אחרות, בהתאם להתפתחויות בשוק הרלוונטי.

מטבע הדברים, לעתים תעריף עשוי להתאים למשתמש אחד בלבד, כמו למשל תעריף לגוף שידור מסוג מסוים, כשקיים רק גוף שידור אחד מאותו סוג.

סעיף 2 הסעיף המוצע מקים את בית הדין לתמלוגים וקובע את הרכבו. מוצע כי אב

בית הדין שיעמוד בראש בית דין, וכן ממלא מקומו, יהיו בעלי כשירות לכהן כשופטי בית המשפט המחוזי ויתמנו בידי שר המשפטים. יתר חברי בית הדין ימונו בידי שר התעשייה, המסחר והתעסוקה (להלן – שר התמ"ת).

להגדרות "ניהול" ו"תאגיד לניהול משותף" –

ההגדרה המוצעת ל"תאגיד לניהול משותף" באה לזהות מאפיינים של תאגיד אשר יהיה כפוף לסמכות בית הדין, ולא לקבוע זכויות וחובות של התאגיד או כלפיו; הכוונה היא להכפיף לסמכות בית הדין כל גוף המנהל זכויות יוצרים באופן קולקטיבי מטעם אחרים. ההגדרה אינה כוללת גופים אשר מרכזים בידיהם זכויות יוצרים שרכשו מאחרים, כמו חברות הפקה או מוציאים לאור, שכן גופים אלה אינם פועלים "מטעם" אחרים, ואינם מנהלים זכויות באופן "קולקטיבי". פסקאות (1) ו-(2) להגדרה "ניהול" משקפות את שני סוגי הפעילות המאפיינים תאגיד לניהול משותף: מתן הרשאות לשימוש בזכות יוצרים וגביית תמורה בעדן, וכן גביית גמול הקבוע בדין לטובת בעל זכות יוצרים, כגון גמול המשתלם לפי סעיף ד' לפקודת זכות יוצרים.

להגדרה "תעריף" –

אחת הסמכויות העיקריות של בית הדין, על פי החוק המוצע, היא אישור תעריפים שיגבה תאגיד לניהול

(ג) הודעה על מינוי חברי בית הדין תפורסם ברשומות.

3. (א) בית הדין ידון במותב של שלושה; כל מותב יורכב מאב בית הדין ומשני חברי בית דין נוספים שיקבע אב בית הדין בהתאם לנושא הנדון.
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי אב בית הדין לתת כל הוראה שענינה סדרי דין, ולהחליט בכל בקשת ביניים שהוגשה לבית הדין, למעט בקשה לאישור תעריף ותנאי הרשאה זמניים כאמור בסעיף 13(ב).
4. מבצר מאב בית הדין, זמנית, למלא את תפקידו לפי חוק זה, ימלא את תפקידו ממלא מקומו, ויהיו נתונות לו לשם כך כל הסמכויות הנתונות לאב בית הדין לפי חוק זה.
5. מי שעיסוקיו האחרים עלולים ליצור ניגוד ענינים עם תפקידו כחבר מותב של בית הדין בהליך מסוים או שיש לו ענין אישי בהליך, לא יהיה חבר במותב שידון באותו הליך.
6. בית הדין ידון בענינים אלה:
- (1) בקשות לאישור תעריף לפי פרק ג';
- (2) מחלוקות בעניני תמלוגים לפי פרק ד';
- (3) מחלוקות בענין ניהול הזכויות לפי פרק ה'.
7. (א) בית הדין לא יהיה קשור בדיני הראיות, פרט לדינים בדבר חסינות עדים ובדבר ראיות חסויות כאמור בפרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.
- (ב) לענין הזמנת עדים וגביית ראיות יהיו לאב בית הדין הסמכויות שיש לוועדת חקירה לפי סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968.⁵

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 5 תפקיד מעין שיפוטי של חבר בית דין מחייב הקפדה על כללי הצדק הטבעי, לרבות כללים בדבר מניעת חשש לניגוד ענינים. בנוסף, כדי לאפשר מינוי חברי בית דין שעסקו או שעוסקים בענינים הקשורים לתחום זכויות יוצרים, ואשר להם מומחיות וניסיון בתחום זה, מוצע להבהיר כי חברים אלה לא יוכלו לכהן במותב הדין בענין שעלול ליצור ניגוד ענינים עם עיסוקיהם כאמור.

סעיף 6 מוצע לקבוע את תפקידי בית הדין והם: דיון בבקשות לאישור תעריפים לפי פרק ג' המוצע, יישוב מחלוקות בענין יישום התעריף או במקרה שאין תעריף – בקביעת תנאי הרשאה ותמלוגים ראויים, לפי פרק ד' המוצע, וכן יישוב מחלוקות בענין ניהול הזכויות וחלוקת התמלוגים על ידי תאגיד לניהול משותף, לפי פרק ה' המוצע.

סעיף 7 מוצע לקבוע, בדומה לבתי דין מינהליים (ר' סעיף 21 לחוק בית דין מינהליים, התשנ"ב-1992), כי בית הדין לתמלוגים לא יהיה קשור בדיני הראיות.

עוד מוצע להעניק לבית הדין סמכויות לזימון עדים ולגביית ראיות, זאת, בין השאר, לאור סמכויות החקירה הנתונות לבית הדין שלא יהיה מוגבל לטענות הצדדים לפניו.

בהסכמת שר האוצר. הכוונה היא ליצור בית דין המשקף מומחיות בתחום המשפטי, כמו גם בתחום הכלכלה והחשבונאות, כדי שיוכל לבחון את תעריפי התמלוגים, ואת המחלוקות שיובאו לפניו, באופן מקצועי.

בית הדין שיוקם יהיה גוף מינהלי, בעל אופי שיפוטי, אך גם בעל סמכויות בירור עצמאיות משלו וזאת כדי שהתעריפים שיאושרו יהיו סבירים והוגנים גם אם לא יימצא בעל דין שירצה ויוכל להציג התנגדות להצעות תעריף שיוגשו לבית הדין.

סעיפים 3-4 מוצע לקבוע כי מותב בית הדין יהיה של שלושה: אב בית הדין ושני חברים נוספים. במקרים שבהם אב בית הדין לא יוכל לשבת בדין, למשל מחמת חשש לניגוד ענינים, ישב בראש המותב ממלא מקומו. הרכב החברים ייקבע לפי הענין הנדון. כך, יוכל ראש המותב לבחור בחברי הרכב בעלי המומחיות המתאימה לנושא, ויהיה ניתן לחלק את עומס העבודה בין חברי בית הדין.

עם זאת מוצע לקבוע כי בעניני סדרי דין וכן בבקשות ביניים יוכל אב בית הדין להכריע בעצמו, זאת לשם ייעול ההליכים ובהתחשב בכך שבקשות אלה הן משפטיות באופיין.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 28.

- (ג) בית הדין ידון לפי סדרי דין שקבע שר המשפטים, בהסכמת שר התעשייה המסחר והתעסוקה; באין סדרי דין כאמור ידון בית הדין בדרך הנראית לו מועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה.
8. (א) בית הדין רשאי, לאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון את טענותיהם, למנות מינוי מומחה מומחה מטעמו שייתן חוות דעת בכתב לענין שבמחלוקת בין בעלי הדין.
(ב) בית הדין רשאי להסמיך את המומחה שמינה לפי הוראות סעיף קטן (א) לערוך חקירה או חשבון, ולבדוק נכס או חפץ שנתעוררה לגביהם שאלה בהליך.
9. (א) החלטת בית דין תהיה מנומקת, תינתן בכתב, ותיחתם בידי חברי המותב.
(ב) ההחלטה תימסר לבעלי הדין או תומצא להם בדואר רשום או בדרך אחרת שקבע אב בית הדין.
(ג) נחלקו הדעות בבית הדין, תכריע דעת הרוב; אין רוב לדעה אחת, תכריע דעת אב בית הדין.
(ד) בית הדין ינהל ספר החלטות שיהיה פתוח לעיון הציבור.
(ה) אישר בית הדין תעריף ותנאי הרשאה לפי סעיף 13(א), יפרסם את החלטתו או תמצית ממנה בשני עיתונים יומיים לפחות או בכל דרך אחרת שקבע שר התעשייה המסחר והתעסוקה; החלטות אחרות רשאי בית הדין לפרסם בדרך שתיראה לו מתאימה לתועלת הציבור.
10. (א) בעל דין הרואה עצמו נפגע מהחלטה סופית של בית הדין, רשאי לערער עליה לפני ערעור בית המשפט המחוזי בירושלים.
(ב) בעל דין הרואה עצמו נפגע מהחלטה אחרת של בית הדין, רשאי לערער עליה לפני בית המשפט המחוזי בירושלים לאחר שניתנה לו רשות לכך מאת בית המשפט.
(ג) שר המשפטים רשאי לקבוע תקנות לענין סדרי הדין בערעור.

פרק ג' – אישור תעריף

11. (א) תאגיד לניהול משותף רשאי להגיש לבית הדין בקשה לאישור תעריף, ולאישור תנאי בקשה לאישור ההרשאה שתינתן למשתמשים שעליהם יחול התעריף (להלן – בקשה לאישור תעריף). תעריף

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 8** מוצע לאפשר לבית הדין למנות מומחה מטעמו, שיחווה את דעתו בענינים הדורשים מומחיות, ויערוך חקירה או חשבון בהתאם לצורך. סדרי הדין בקשר למינוי המומחה ייקבעו בתקנות מכוח הוראות סעיף 7(ג) המוצע.
- סעיף 9** החלטות בית הדין אמורות להנחות את הציבור כיצד לנהוג בנושא תמלוגים. לפיכך, מוצע כי החלטות אלה יהיו מנומקות, וכן כי בית הדין ינהל ספר החלטות, וכי החלטות בענין אישור תעריף יפורסמו גם בעיתונים ובדרכים אחרות שייקבעו.
- סעיף 10** מוצע כי ערעור על החלטות בית הדין יהיה לבית המשפט המחוזי בירושלים. בדומה לתכלית ריכוז נושא התמלוגים לפני בית דין אחד, ריכוז הערעורים בבית משפט מחוזי אחד יאפשר
- התמחות, התמקצעות ואחידות בהחלטות, גם בערכות הערעור.
- סעיף 11** חידוש עיקרי בהצעת החוק הוא ביצירת "תעריף" תמלוגים. מוצע כי תאגיד לניהול משותף יוכל להגיש לבית הדין תעריף מוצע, וכן את תנאי ההרשאה שהוא מבקש להחיל ביחס לשימושים המפורטים בתעריף, כמו למשל מגבלות מסוימות על השימוש, חובות רישום ודיווח, וכו'.
- מוצע כי התאגיד יצרף לבקשתו גורמים רלוונטיים העשויים להתנגד או להציע הצעות שונות בנושא התעריף. ככל שהדבר ניתן, רצוי כי דיון כאמור יתנהל באמצעות איגוד עסקי של משתמשים שאליהם מתייחס התעריף. עותק מבקשה לאישור תעריף יישלח ליועץ המשפטי לממשלה, שיוכל להצטרף להליך לפי הצורך.

(ב) המשיבים לבקשה לאישור תעריף יהיו אלה:

- (1) איגוד עסקי שהחברים בו הם משתמשים מהסוג שעליו יחול התעריף נושא הבקשה – ככל שישנו איגוד כאמור;
- (2) משתמש מסוג המשתמשים שעליו יחול התעריף נושא הבקשה, הצפוי לשלם חלק ניכר מהתמלוגים שייגבו לפי אותו תעריף - ככל שישנו משתמש כאמור.
- (ג) הוגשה בקשה לאישור תעריף, ישלח המבקש עותק ממנה ליועץ המשפטי לממשלה; היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו רשאי להודיע על רצונו להיות משיב לבקשה.
- (ד) אב בית הדין יורה על פרסום הבקשה לאישור תעריף, על חשבון המבקש, ועל דרך הפרסום, אלא אם כן סבר כי בנסיבות הענין אין צורך בפרסום.
12. הוגשה לבית הדין בקשה לאישור תעריף, רשאי להצטרף לדיון כל משתמש מסוג המשתמשים שעליו יחול התעריף נושא הבקשה וכל איגוד עסקי שחברים בו משתמשים כאמור, וכן, ברשות בית הדין, כל אדם מעוניין אחר; הצטרפות לדיון לפי סעיף זה תיעשה בדרך ובמועד שקבע שר המשפטים, בהסכמת שר התעשייה המסחר והתעסוקה.
13. (א) בית הדין רשאי לאשר את התעריף ואת תנאי ההרשאה כפי שביקש התאגיד לניהול משותף, או לאשר תעריף ותנאי הרשאה אחרים, שהם לדעת בית הדין צודקים וסבירים בנסיבות הענין (להלן – אישור תעריף).
- (ב) עד למתן אישור תעריף לפי סעיף קטן (א), רשאי בית הדין, לבקשת תאגיד לניהול משותף, לאשר תעריף ותנאי הרשאה זמניים.
14. (א) תוקפו של אישור תעריף יהיה לתקופה שקבע בית הדין, שלא תעלה על שלוש שנים מיום מתן האישור.
- (ב) בית הדין רשאי לקבוע כי התעריף או תנאי ההרשאה שאושרו יחולו למפרע, מיום הגשת הבקשה לאישור.

ד ב ר י ה ס ב ר

עד לשמיעת מלוא טענות הצדדים וקביעת תעריף, רשאי בית הדין לקבוע תעריף זמני, שיאפשר לתאגיד לגבות לפיו תמלוגים בתקופת הביניים. מובן כי גם בקביעת תעריף זמני לבית הדין שיקול דעת לקבוע תעריף סביר וצודק, לאור החומר שמצוי בידיו באותו שלב.

סעיף 14 תחום התמלוגים הוא דינמי ומשתנה. מוצע כי תעריפים ייקבעו לתקופה של שלוש שנים לכל היותר. בתום תקופה זו, יהיה ניתן לבקש להאריך את תוקף התעריף לפי המסגרת החקיקתית שתיקבע בתום תקופת תוקפו של החוק המוצע (ר' סעיף 32 המוצע).

כמו כן, ייתכן שהתעריף יהיה שונה מתעריף זמני שנקבע. במקרה כזה רשאי בית הדין לקבוע כי לתעריף הסופי תהיה תחולה רטרואקטיבית, באופן שהתאגיד, או המשתמשים, יידרשו להשיב כספים או לשלם כספים נוספים, לפי הענין.

תעריף עשוי להיות מוגש לאישור בית הדין בהסכמה עם איגוד עסקי או עם גופים כיו"ב. הגשת תעריף בהסכמה עשויה להקל מאוד על הצדדים ועל בית הדין, אך אינה מחייבת את בית הדין, והוא יהיה רשאי לבחון את התעריף ולהפעיל את שיקול הדעת המסור לו באישור תעריף צודק וסביר (ר' סעיף 13 המוצע).

סעיף 12 מוצע כי הליך הבחינה והאישור של תעריף בידי בית הדין יהיה הליך פתוח ופומבי. כל מי שהתעריף חל עליו, ובהסכמת בית הדין – גם כל אדם מעוניין אחר, רשאי להצטרף להליך ולהביע את עמדתו. כך, גם אם התאגיד המבקש צירף איגוד עסקי כמשיב, זכאים משתמשים ספציפיים להתייצב להליך בעצמם ולהשמיע את דבריהם שלא באמצעות האיגוד העסקי, אשר לא תמיד יכול לייצג נאמנה את כל עמדות המשתמשים מאותו סוג.

סעיף 13 מוצע להקנות לבית הדין את הסמכות ושיקול הדעת לקבוע מהו התעריף "הצודק והסביר" לסוג השימושים ולסוג היצירות שאליו הוא מתייחס.

15. נתן בית הדין אישור תעריף, רשאי הוא, לבקשת תאגיד לניהול משותף, משתמש שהתעריף חל עליו או איגוד עסקי שחברים בו משתמשים כאמור, לשנות את התעריף או את תנאי ההרשאה, במהלך תקופת תוקפו של האישור, אם נוכח כי בשל שינוי הנסיבות, הותרת התעריף ותנאי ההרשאה על כנם, ליתרת תקופת תוקפו של האישור, תהיה בלתי צודקת או בלתי סבירה.
16. נתן בית הדין אישור תעריף, לא ידרוש תאגיד לניהול משותף תמלוגים בשיעור הגבוה מאלה שנקבעו בתעריף שאושר ולא יקבע תנאי הרשאה החורגים מתנאי ההרשאה שאושרו, אלא בהסכמת המשתמש.

פרק ד' – הכרעה במחלוקת בעניני תמלוגים

17. מחלוקת בעניני תמלוגים היא מחלוקת בין תאגיד לניהול משותף לבין משתמש, באחד מענינים אלה:
- (1) תחולה ויישום של תעריף או של תנאי הרשאה שניתן לגביהם אישור תעריף לפי פרק ג';
  - (2) מחלוקת בענין תנאי הרשאה או בענין סכומי תמלוגים, מקום שלא ניתן אישור תעריף לפי פרק ג';
  - (3) סירוב של תאגיד לניהול משותף לתת הרשאה, במישרין או בעקיפין.
18. בית הדין רשאי, לבקשת צד למחלוקת בעניני תמלוגים –
- (1) לחייב תאגיד לניהול משותף לתת הרשאה למשתמש;
  - (2) לקבוע את תנאי ההרשאה שייתן תאגיד לניהול משותף למשתמש, ואת סכום התמלוגים שאותו זכאי התאגיד לגבות;
  - (3) לתת הוראות זמניות בדבר תנאי הרשאה וסכום תמלוגים ראוי.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 15** לאחר שאושר תעריף, אין להטריח את בית הדין ואת הצדדים הנוגעים בדבר בבקשות לשינוי התעריף, אלא אם כן חל שינוי בנסיבות שבשלו השארת התעריף על כנו, ליתרת תקופת תוקפו של האישור, תהיה בלתי סבירה או בלתי צודקת.
- סעיף 16** מוצע לקבוע את אופיו הנורמטיבי של תעריף שאושר בידי בית הדין, בהתאם לקבוע בתעריף, ובכפוף למחלוקות אפשריות בדבר דרך יישומו, מחויבים הצדדים הנוגעים בדבר לנהוג על פיו. עם זאת, התעריף קובע מקסימום ולא מינימום, ולכן לפיו אין מניעה לגבות סכום הנמוך מהקבוע בתעריף. כמו כן מוצע כי בהסכמת המשתמש יהיה ניתן לקבוע תעריף גבוה יותר ותנאי הרשאה החורגים מאלה שאושרו בצד התעריף.
- סעיף 17** שלושה סוגים שונים של מחלוקות בעניני תמלוגים עשויים להגיע לפתחו של בית הדין: מחלוקת בענין תחולה ויישום של תעריף ותנאי
- הרשאה שאושרו, מחלוקת בענין קביעת תנאי הרשאה וגובה התמלוגים, מקום שלא אושר תעריף בידי בית הדין, או סירוב תאגיד לניהול משותף ליתן הרשאה לשימוש ביצירות.
- להבדיל מהליך של בקשה לאישור תעריף, העוסק בנורמה המסחרית שתחול על סוג מסוים של שימושים, מחלוקת בעניני תמלוגים היא מחלוקת קונקרטית בין צדדים.
- סעיף 18** מוצע כי בית הדין ידון ויכריע גם במחלוקת קונקרטית בעניני תמלוגים, שבין תאגיד לניהול משותף לבין משתמש. מטבע הדברים הכרעת בית הדין בענין דרך יישום התעריף תשפיע באופן ישיר על תוקפו של התעריף ועל משמעותו המעשית.
- עד להכרעה במחלוקת, מוצע כי בית הדין יוכל לקבוע הוראות זמניות, כדי לשמור על זכויות הצדדים בתקופת הביניים.

צירוף בעלי דין 19. (א) בית הדין רשאי לצרף לדיון במחלוקת בעניני תמלוגים כל אחד מאלה:

(1) תאגידי נוספים לניהול משותף שלהם צפוי המשתמש לשלם תמלוגים בעבור פעילותו;

(2) בעלי זכויות יוצרים יחידים שזכויותיהם אינן מנוהלות בידי תאגיד לניהול משותף, שלהם צפוי המשתמש לשלם תמלוגים בעבור פעילותו, ובלבד שבעלי הזכויות האמורים הסכימו להצטרף לדיון.

(ב) צרף בית הדין צד לדיון לפי סעיף קטן (א), יקבע את אופן חלוקת סכום התמלוגים הכולל בין כל הצדדים הזכאים לכך.

צירוף איגוד עסקי 20. (א) ראה בית הדין כי מחלוקת בעניני תמלוגים הנוגעת למשתמשים נוספים שאינם צד למחלוקת, רשאי הוא לצרף לדיון איגוד עסקי שהחברים בו הם משתמשים כאמור.

(ב) נתן בית הדין פסק דין במחלוקת בעניני תמלוגים, בהליך שאיגוד עסקי היה צד לו, ונקבעו בפסק הדין תנאי הרשאה או שיעורי תמלוגים שישלם המשתמש, יהיו התנאים והתמלוגים שנקבעו כאמור אמת מידה לכאורה לקביעה של תנאי הרשאה ותמלוגים ראויים למשתמשים אחרים מאותו סוג.

פרק ה' – הכרעה במחלוקת בענין ניהול זכויות

מחלוקת בענין ניהול זכויות היא מחלוקת בין תאגיד לניהול משותף לבין החברים בו או אחרים שאת זכויות היוצרים שלהם הוא מנהל, או בינו לבין תאגיד אחר לניהול משותף, בענין תנאי ניהול הזכויות, לרבות סירוב התאגיד לנהל זכויות של אחר, או בענין חלוקת כספי התמלוגים.

קביעת תנאי ניהול הזכויות 22. בית הדין רשאי, לבקשת צד למחלוקת בענין ניהול הזכויות –

(1) לחייב תאגיד לניהול משותף לנהל זכויות יוצרים של אחר;

(2) לקבוע את תנאי ניהול הזכויות בידי התאגיד לניהול משותף ואת הדרך שבה יחלק התאגיד את כספי התמלוגים.

ד ב ר י ה ס ב ר

לאפשר לבית הדין לצרף איגוד עסקי גם בענין מחלוקת קונקרטרית על יישום התעריף, או על קביעת תנאי הרשאה בהיעדר תעריף, אם מצא בית הדין כי המחלוקת מעוררת שאלה כללית.

מוצע לקבוע כי במקרה שצורף איגוד עסקי, יהיה לתוצאות ההליך משקל רב גם בהליכים אחרים של משתמשים מאותו סוג, זאת מכיוון שענינם המשותף קיבל ביטוי בבית הדין על ידי האיגוד העסקי.

סעיפים בצד המחלוקת האפשריות בין תאגיד לניהול משותף לבין המשתמשים **21 עד 22** ביצירות, יש צורך בהכרעה גם במחלוקת שבין התאגיד לבין החברים בו, או בינו לבין תאגידי אחרים. מוצע כי גם במחלוקת אלה ידון בית הדין.

סעיף 19 במקרה של מחלוקת בעניני תמלוגים, מצוי המשתמש לעיתים במצב שבו הוא נדרש לשלם תמלוגים לגופים שונים, מבלי שיש לו יכולת לבחון את הזכויות המנוהלות על ידי כל אחד מהם, ואת היחס, אם בכלל, בין התמלוגים שהוא אמור לשלם לכל אחד מהם. במקרה כזה, כדי לברר מהו הסכום הכולל שיידרש המשתמש לשלם, מוצע לאפשר לבית הדין לצרף לדיון תאגידי נוספים לניהול משותף, הרלוונטיים לדיון.

כמו כן קורה לעתים שיוצרים מסוימים בוחרים שלא להצטרף לתאגיד כלשהו, ומבקשים לקבל תמלוגים בנפרד ובמישרין מאת המשתמש; במקרה כזה, בהסכמת אותם יוצרים, ניתן לצרף גם אותם לדיון.

סעיף 20 איגוד עסקי הוא בעל דין מרכזי בהליכי בקשה לאישור תעריף. באותה מידה, יש

23. שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות כלליות לענין ניהול זכויות בדבר דרך ניהול הזכויות בידי תאגיד לניהול משותף.
- הוראות כלליות לענין ניהול זכויות

פרק ו' – ביצוע פומבי ושידור של תקליטים

24. (א) תאגידיים לניהול משותף המנהלים זכויות יוצרים בתקליטים, או ביצירות או בביצועים המוקלטים בהם, לא יהיו רשאים לגבות תמלוגים בעבור ביצוע פומבי או שידור, אלא באמצעות תאגיד יחיד שאישר לענין זה שר התעשייה המסחר והתעסוקה (להלן – תאגיד יחיד).
- (ב) אין בהוראות סעיף קטן (א), כדי לגרוע מזכותו של משתמש לשלם תמלוגים בעבור ביצוע פומבי או שידור, לכל אחד מהתאגידיים לניהול משותף, בנפרד.
25. תאגיד יחיד לא יהא רשאי לגבות תמלוגים בעבור ביצוע פומבי או שידור, כאמור בסעיף 24(א), אלא על פי תעריף שאישר בית הדין לפי הוראות פרק ג'.
26. הוגשה לבית הדין, לפי הוראות פרק ג', בקשה לאישור תעריף הנוגע לביצוע פומבי או לשידור של תקליטים או של יצירות או ביצועים המוקלטים בהם, יצרף בית הדין לדיון את כל התאגידיים לניהול משותף הנוגעים בדבר, ויקבע את תעריף התמלוגים הכולל שיידרש המשתמש לשלם, ואת אופן חלוקת התמלוגים בין התאגידיים האמורים.
- תאגיד יחיד לגביית תמלוגים
- חובה לפעול על פי תעריף מאושר
- בקשה לאישור תעריף לביצוע פומבי או לשידור

פרק ז' – שונות

27. בית הדין רשאי להחליט, לצורך דיון בענין שבסמכותו, במחלוקת בדבר קיומה של זכות סמכות נגרת יוצרים, היקפה של הזכות, והבעלות עליה.

ד ב ר י ה ס ב ר

עד לאישור תעריפים, יהיה ניתן לגבות תמלוגים לפי תעריפים זמניים בהתאם לסעיף 13(ב) המוצע.

סעיף 26 מוצע כי בכל הנוגע לביצוע פומבי ושידור של תקליטים ושל יצירות וביצועים הטבועים בהם, יהיה על בית הדין לקבוע את היחס בין בעלי הזכויות השונים, ולקבוע תעריף תמלוגים כולל שישלם המשתמש. לשם כך על בית הדין לזמן את כל התאגידיים הנוגעים בדבר ולקיים דיון משותף בתעריפים הנוגעים לאותו סוג שימוש. קביעה כזו היא ראויה וצודקת מבחינת המשתמש, ומשתלבת בחובה לגבות תמלוגים אלה באמצעות תאגיד יחיד כאמור לעיל.

סעיף 27 ייתכנו מקרים שבהם אגב דיון בבית הדין תידרש הכרעה מצדו במחלוקת על קיומה של זכות יוצרים או על היקפה של הזכות. כך, ייתכנו מחלוקות בשאלה איזה חלק מהרפרטואר שבו נעשה שימוש אכן מוגן על פי הדין, אילו מרכיבים במכלול הפעילות של המשתמש מהווים שימוש המוגן לפי דיני זכות יוצרים ומוכה את התאגיד בתמלוגים, למי שייכות זכויות היוצרים ביצירות מסוימות, וכו'.

סעיף 23 מוצע להסמיך את שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע בתקנות לניהול משותף הזכויות יוצרים בידי תאגידיים לניהול משותף. כמובן כי ככל שייקבעו הוראות כאמור, תהיה קביעת בית הדין לפי סעיף 22 המוצע כפופה להוראות אלה.

סעיף 24 חידוש עיקרי בהצעת החוק הוא ריכוז גביית התמלוגים על ביצוע פומבי ושידור של תקליטים. הנוהג שנוצר במשך השנים בתחום זה, ולפיו עוד ועוד גופים התארגנו לגביית תמלוגים בעבור בעלי זכויות שונים, יצר סכסוכים מרובים וחוסר ודאות בענין עלות השימוש ביצירות. מוצע כי שר התמ"ת יאשר תאגיד יחיד, אשר רק הוא יגבה תמלוגים בעד שימוש זה ביצירות. מובן כי במקרה שהמשתמש בוחר לשלם לתאגידיים השונים בנפרד, מסיבות הקשורות למערכות הסכמיות נוספות שיש לו עם אותם תאגידיים, או מכל סיבה אחרת, זכות זו לא תיפגע.

סעיף 25 מוצע כי גביית התמלוגים בעבור ביצוע פומבי ושידור של תקליטים, תיעשה אך ורק לפי תעריפים שיוגשו לבית הדין. לתקופת הביניים,

- שמירת דינים 28. חוק זה אינו גורע מהוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, או מהוראות כל דין אחר.
- עיכוב הליכים מקבילים 29. ראה בית משפט כי המחלוקת העיקרית בתביעה הנדונה לפניו היא בנושא התלוי ועומד לפני בית הדין לפי חוק זה, יעכב את ההליך שלפניו עד למתן החלטה בידי בית הדין.
- ביצוע 30. שר התעשייה המסחר והתעסוקה ממונה על ביצוע הוראות חוק זה.
- תחילה 31. (א) תחילתו של חוק זה, למעט פרק ו', 60 ימים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).
(ב) תחילתו של פרק ו' ביום .....
- הוראת שעה 32. חוק זה יעמוד בתוקפו שנתיים מיום התחילה.

ד ב ר י ה ס ב ר

אף שתחום הקניין הרוחני מצוי ככלל בתחום האחריות של שר המשפטים, הרי שבמקרה זה המדובר בהסדרה של שוק ובקביעת תעריפים ומחירים, ותחומי פעילות אלה מתאימים לביצוע ולניהול בידי משרד התמ"ת.

סעיף 31 מוצע כי פרק ו' שענינו ביצוע פומבי ושידור של תקליטים, הקובע בין השאר הוראות בדבר גביית תמלוגים בידי תאגיד יחיד, ייכנס לתוקפו במועד מאוחר יותר משאר הוראות החוק המוצע, זאת כדי לאפשר לתאגידים הקיימים פרק זמן להתארגנות משותפת לגביה.

סעיף 32 בשל החידוש שבהקמת בית דין לתמלוגים, מוצע לקבוע כי הוראות החוק המוצע יעמדו בתוקפן שנתיים מיום תחילתו. בתום התקופה האמורה תבחן הכנסת מחדש האם הפתרון המוצע הוכיח את עצמו, והאם יש צורך בהמשך פעילותו של בית הדין או בשינויים בהסדר החקיקתי.

סעיף 28 תפקוד התאגידים לניהול משותף עשוי לערב בעיות משפטיות מתחומים שונים, כגון דיני התאגידים ודיני ההגבלים העסקיים. מוצע לקבוע במפורש כי הסמכת בית הדין לדון בעניני התמלוגים אינה גורעת מהוראות דינים אלה, ומההסדרים הקבועים בהם או על פיהם. כך, למשל, במקרה שתאגיד לניהול משותף, או איגוד עסקי, מהווים גם "הסדר כובל", אין בחוק המוצע כדי לגרוע מהוראות פרק ב' לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, ופעולות גופים כאמור בהתאם להוראות החוק המוצע, לא ייחשבו להסדר שכל כבילותו נקבעו על פי דין.

סעיף 29 כדי להביא לריכוז הסכסוכים בתחום התמלוגים בבית הדין המתמחה בכך, מוצע כי סכסוכים התלויים ועומדים בבתי משפט יעוכבו עד להכרעת בית הדין.

סעיף 30 מוצע לקבוע כי שר התמ"ת הוא השר הממונה על ביצוע הוראות החוק המוצע.

* המועד ייקבע בעת הכנת החוק לקריאה שניה ולקריאה שלישית.
 * ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

[החמ 12-2]

